

Mødet den 21. April 1927.

Fraværende: Johanne Berg, G. N. Knub og Holst Knudsen.

1. (J. Nr. 60—1927). Skrivelse fra Ministeriet for off. Arbejder om **Godkendelse af Ændringer i Havne- og Brotaksten.**

Ministeriet godkender, at der for Femaaret 1925—30 med Gyldighed fra 1. Juli 1926 foretages følgende Ændringer:

Pos. 12 i Afsnit II B (Takster) affattes saaledes:

»Fedt og Fedtstoffer til teknisk og Fabrikationsbrug:

For indgaaende, 100 kg. 20 Øre.

For udgaaende, 100 kg. 10 Øre.«

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 55—1927). Indenrigsministeriets Samtykke til **Køb af Ejendommen Klostergade Nr. 7.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 122—1927). **Regnskab for Gartner Sjelles Legat for 1926—27.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 124—1927). Meddelelse fra Brandkommissionen om forskellige **Udnævnelser indenfor Brandkorpset.**

Fra Kommissionen forelaa følgende Meddelelse:

Brandmester N. Holst-Svenningsen udnævnes til Brandassistent og Tredjekommanderende, Reservesprøjtefører O. Bertelsen til Regnskabsfører og Stedfortræder for Sprøjteførerne, Brandmand Chr. Frandsen til Underbrandmester og Mekaniker E. Andersen til Brandmester, medens Underbrandmester H. I. Rasmussen afskediges paa Grund af Alder.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 23¹—1927). **Beretning om Børnetilsynet i 1926—27.**

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 117—1927). **Meddelelse fra Aarhus Pleje- og Børnehjemsforening om Antagelse af en Tilsynsdame.**

Foreningen meddeler, at den som Tilsynsdame har antaget Enkefru A. Witt foreløbig indtil $\frac{1}{4}$ 1928.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 118—1927). **Meddelelse fra Aarhus Pleje- og Børnehjemsforening om, at den opsiger Overenskomsten om Børnetilsynet til Ophør $\frac{31}{3}$ 1928.**

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 104—1927). **Indstilling fra Lønudvalget angaaende en Ordning med Hensyn til Special-Lægebehandling af Politiets Funktionærer.**

Følgende Forslag forelaa:

1) Det paa Kommunens aarlige Budget til Specialbehandling opførte Beløb, Kr. 600, bortfalder fra 1. April 1927.

2) Politiets Funktionærer ydes i Fremtiden til Specialbehandling kun det Beløb, som kan holdes gennem de respektive Sygekassers Vedtægter, medmindre Specialbehandlingen skyldes Følger af Ulykkestilfælde foraarsaget under Tje-

nesten; i saa Fald betaler Kommunen den Procentdel, som ikke ydes af Sygekassen. Til Specialbehandling henhører Øjenlæge, Orthopædisk Behandling, Røntgenbehandling, Bade, Massage og Elektricitetsbehandling.

3) Kommunen afholder den Udgift til Medicin for Politiets Funktionærer, som ifølge de respektive Sygekassers Vedtægter ikke afholdes af Sygekassen, for saa vidt denne er ordineret af Lægen og ikke kan erholdes i Haandkøb.

4) Af de af Politiets Funktionærer i Tiden fra 1. April 1921 til 31. Marts 1927 afholdte Beløb til Specialbehandling refunderer Kommunen 75 %.

H. P. Christensen oplyste, at Sagen havde været under Forhandling i længere Tid. Kommunen betalte i sin Tid 600 Kr. til denne Specialbehandling, men senere voksede Udgiften, og de søgte saa Byraadet om yderligere Bevilling. Nu var man ved Forhandling enedes om den foreslaaede Ordning, hvorefter al Specialbehandling var Kommunen uvedkommende, medmindre det skyldtes Tilskadekomst i Tjenesten, og Taleren vilde anbefale at tiltræde Forslaget.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 123—1927). Forespørgsel fra Udvalget for Bygninger og Inventar om, hvorledes man skal forholde sig med Hensyn til Udsætning af Søbadeanstalterne.

J. Perregaard erindrede om, at man i April plejede at begynde paa Udsætningen af Badeanstalterne. Dette Arbejde havde gennem flere Aar været besørget af nogle Tømrmestre, men nu var der Udsigt til Lockout i Byggefagene, og da det var paa Tiden at faa begyndt paa Arbejdet, havde Udvalget drøftet, om Kommunen selv

skal udsætte dem. Der var ikke helt Enighed i Udvalget derom, hvorfor man overlod til Byraadet at træffe Afgørelsen. Senere havde en af de Mestre, der plejer at udlægge Badehusene, henvendt sig til Taleren og antydet, at Mestrene selv kunde opstille dem ved Hjælp af Lærlinge. Taleren nægtede at gaa med dertil; derimod var Sagen en anden, hvis de kunde skaffe Dispensation, saa Arbejdet ikke blev berørt af en eventuel Lockout. De havde nu skaffet Dispensation for indtil 18 Mand, men det var for lidt, hvis Badehusene skal opstilles til den fastsatte Tid, og der skulde ikke slæbes Lærlinge hertil udefra. Spørgsmaalet var drøftet i Talerens Gruppe, og der saa man saaledes derpaa, at naar der kunde gives Dispensation for dette Arbejde, maatte det ogsaa kunne ske for andet kommunalt Arbejde, særlig Gasværket og de kommunale Huse. I det hele taget burde man ikke vedblivende kunne benytte Byggefagene som Stødtropper, hvor det ikke gik særlig ud over private, da de ikke byggede syndeligt, men derimod over Kommunen og Boligforeningerne. I Aarhus var Forholdet meget godt mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, og begge Parter ønskede at komme i Arbejde. Men de mindre Byer samt Odense, der holdt paa Daglønssystemet, bevirkede et Flertal mod Forliget. Taleren vilde foreslaa, saafremt der ikke kan skaffes tilstrækkelig Dispensation til Arbejdets rettidige Udførelse, at Kommunen da selv opstiller Badeanstalterne, og Taleren vilde da garantere, at det ikke skal blive dyrere for Kommunen end ellers.

M. B r a m m e r fandt det heldigt, at der var opnaaet Dispensation for dette Arbejde, og 18 Mand var vist tilstrækkeligt til i Forening med Mestrene at opstille Badeanstalterne til den fast-

satte Tid, saa Tilbudet burde næppe afvises. Iøvrigt vilde Taleren takke Hr. Perregaard for hans udmærkede Tale for det radikale Program, for naar man tog i Betragtning, hvor store Tab der tilføjes Samfundet ved de idelige Arbejdsstandsninger, der iværksættes fra begge Sider, burde man snarest slutte sig til det radikale Venstres Program om tvungen Voldgift. Samfundet kunde ikke vedblivende finde sig i at blive tyranniseret af disse Forhold, som nu for Aarhus' Vedkommende forhindrede Arbejdet paa Bane- gaarden, Gasværket, de kommunale Bygninger o. s. v.

H. P. Christensen erkendte, at alle selvfølgelig var interesseret i at faa Badeanstalterne udlagt rettidigt, men der var andet Arbejde, som var mindst lige saa paakrævet, f. Eks. Gasværket og de kommunale Beboelsesbygninger, hvor Arbejdet nu havde ligget stille i 6 Uger. Taleren vilde derfor foreslaa, at man anmoder Arbejdsgiverforeningen om en Forhandling angaaende Dispensation for de Arbejder, der har særlig Interesse for Kommunen, og der kunde Badeanstalterne saa ogsaa komme med. Angaaende det radikale Venstres Program, saa var dette muligvis udmærket, men der var det kedelige derved, at hverken Arbejderne eller Arbejdsgiverne interesserede sig derfor, og saa længe de ikke gjorde det, var denne Vej næppe farbar.

J. Perregaard oplyste, at der for Bygningsfagenes Vedkommende ikke havde været en eneste Strejke siden 1921; men der havde gentagne Gange været Lockout, og det laa vist i, at man fra en vis Side var interesseret i, at der ikke bliver bygget for mange Huse.

H. P. Salling bemærkede, at foreløbig var der jo ingen Lockout for Tømrerne, og ingen vidste, om den vilde komme. Taleren vilde anbefale, at man lader de Mestre, som gennem mange Aar har haft Arbejdet med Badeanstalterne, skaffe den fornødne Arbejdskraft og saa overlader dem Arbejdet som sædvanligt. Det var tidsnok at begynde Arbejdet; havde der været begyndt nu i disse Dages stærke Storme, var Badehusene sikkert drevet til Søs. Taleren havde intet imod en Forhandling om Dispensation for de kommunale Arbejder, men derfor kunde man godt overlade Mestrene at udsætte Badeanstalterne som sædvanligt.

J. Chr. Møller forstod ikke rigtigt Hr. Perregaards Udtalelse om, at Standsningen i Byggefagene kun gik ud over Kommunen. Naar man saa paa de mange Andragender om Statslaan, der bevilgedes til privat Byggeri, var det Bevis nok for, at der bygges en Mængde private Ejendomme; Hr. Perregaard skulde derfor veje sine Ord lidt nøjere, for det var en uheldig Udtalelse at komme med. Angaaende Hr. Brammers Udtalelser om tvungen Voldgift vilde Taleren spørge, hvorledes man skal faa en saadan respekteret; man kunde hverken tvinge Arbejdsgiverne til at sætte Arbejder i Gang eller tvinge Arbejderne til at begynde Arbejdet, saa det førte ikke til noget som helst Resultat. Med Hensyn til Badeanstalterne kunde der næppe være noget i Vejen for at forhandle med Hovedorganisationerne om Dispensation, men saa burde man ikke i Dag vedtage, at Kommunen skal udføre Arbejdet; det kunde nok vente en 8 Dages Tid endnu. Det var heller ikke givet, at der blev nogen Arbejdskonflikt; der var endnu ikke erklæret Lockout

for Tømrerne, og ingen af Parterne var vist be-
gejstret for at lade det komme dertil.

B o r g m e s t e r e n havde forstaaet Perregaards
Udtalelser saaledes, at det væsentligste Byggeri
udførtes af Kommunen og Boligforeningerne.

J. P e r r e g a a r d var forbavset over, at hans
Udtalelser kunde misforstaas, for Taleren havde
klart og tydeligt sagt, at Bygningshaandværkerne
i Aarhus ikke var glade for Konflikten, men gerne
ville have den sluttet snarest. Modstanden mod
Forliget laa særlig i Odense, hvor der saa godt
som ikke bygges andet end offentligt Arbejde.
Der var ganske vist ikke Arbejdsstandsning i Tøm-
rerfaget endnu, men det kunde iværksættes med
24 Timers Varsel, og man kunde derfor ikke
risikere en Forsinkelse af Udsætningen af Bade-
husene. Men dette Spørgsmaal var nu kædet
sammen med det øvrige kommunale Arbejde, [og
hvis der ikke kunde faas Dispensation for dette,
havde det mindre at sige med Badeanstalterne,
da Kommunen med Lethed selv kunde udføre
dette Arbejde.

M. B r a m m e r vilde takke Hr. H. P. Chri-
stensen for hans varme Tilslutning til det radi-
kale Venstres Program; det var glædeligt, at det
vandt saa stærkt frem. Der var næppe Grund
til for Fabrikant Møller at se saa pessimistisk
paa denne Sag, for hvorfor skulde Folk være saa
taabelige at blive staaende paa samme Standpunkt
som hidtil. Naar man tog i Betragtning, at alle
de store Arbejdskonflikter kun havde medført
Milliontab for begge Parter, maatte vel engang
den sunde Fornuft sejre.

B o r g m e s t e r e n havde engang været med
til at lave en Overenskomst om tvungen Vold-
gift, men den første, som Bestemmelsen ramte,

var en Fabrikant, der selv havde været med til at lave Overenskomsten, og han nægtede med det samme at bøje sig derfor! — Der var stillet Forslag om en Forhandling med Byggefagene for at opnaa Dispensation for samtlige kommunale Arbejder, og det kunde sikkert hele Byraadet slutte sig til. Der skulde saa vælges et Udvalg til at forhandle med Arbejdsgiverne, og det var vel naturligt, at det blev Udvalget for Bygninger og Inventar, maaske suppleret med Formanden for Belysningsudvalget.

J. Perregaard syntes, at Byggeudvalget var nærmest dertil.

J. Chr. Møller foreslog, at ogsaa Borgmesteren og Konsul Petersen kom med i Udvalget.

Det vedtoges at vælge Udvalget for Bygninger og Inventar og Belysningsudvalget samt Borgmesteren til Forhandlingsudvalg.

10. (J. Nr. 53—1927). Indstilling fra Brolægningsudvalget angaaende **Kystsikring udfør Strandvejen.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Udvalget fremsender herved 3 Forslag til Kystsikring langs Strandvejen og skal dertil bemærke:

Ad Forslag 1. Kystsikringen bestaar i en langs Skraaningsfoden rammet Spundsvæg, som danner Støtte for et paa et Ralunderlag hvilende Stenglacis af tilhuggede Søsten, som naar til 2 m over dagligt Vande. Skraaningen over Glaciset reguleres og belægges med Muldjord, som besaas med Græs.

Udgiften andrager ca. 60200 Kr., hvortil kommer 3000 Kr. til 6 Høfder.

Ad Forslag 2. Der anbringes ingen Spundsvæg. Glaciset dannes af raa Søsten, af hvilke den nederste Række graves noget ned i

Sandet for at danne Støtte for de overliggende Sten. Glaciset, som naar til 2 m over dagligt Vande, hviler paa et Tanglag. Skraaningen ved Glaciset reguleres og besaas.

Udgiften andrager ca. 30000 Kr., hvortil kommer 3000 Kr. til 6 Høfder.

A d F o r s l a g 3. Der anbringes ingen Spundsvæg, og Søstenene udlægges ikke som Glacis, men med naturlig uregelmæssig Overflade paa et Underlag af Tang. Skraaningen over Stenkastningen reguleres raat og uden Muld og Græsbesaaning.

Udgiften andrager ca. 12000 Kr., hvortil kommer 3,000 Kr. til 6 Høfder.

Udvalget anser Forslag 1 for at være det bedste, men kan dog gaa med til som Forsøg at udføre Forslag 3.«

Fra Havneudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Idet Havneudvalget herved meddeler, at man under 5. f. M. har modtaget en Henstilling fra Brolægningsudvalget, af hvilken en Afskrift vedlægges, om at deltage i Udgifterne til Udførelse af en Kystsikring langs Strandvejen umiddelbart Syd for Aarhus paa to Strækninger af en samlet Længde af ialt 555 m, hvilken Sikring er nødvendiggjort ved nogle i Vinter stedfundne Udskæringer paa disse Strækninger, skal Havneudvalget, uagtet man i hvert Fald maa anse det for meget tvivlsomt, at Skylden for nævnte Udskæringer kan lægges paa Havnen, i Erkendelse af, at der gennem Aarene er op-pumpet store Mængder Sand ved Ballehage, som dels er brugt til Havneudvidelser, dels i hvert Fald indført over Havnen, herved tillade sig at indstille, at der søges om Ministeriet for offentlige Arbejders Approbation paa, at Hav-

nen yder et Tilskud paa 40 % af de med Udførelsen af Arbejdet ved Kystens Sikring forbundne Udgifter, dog ikke over 25000 Kr., hvilket af Havneingeniøren er anslaaet til at ville andrage ca. 63000 Kr., under Forudsætning af, at man dermed er færdig med Sagen baade nu og i Fremtiden.

Beløbet tænkes ført i Udgift paa Konto 19 b: Uforudsete Udgifter, i Regnskabsaaet 1927—28, idet Udgiften afholdes af Kassebeholdningen.«

M. C. F a l k forelagde Sagen. Ved Juletid havde der været kraftige Østenstorme, som bevirkede, at Havet angreb Kysten ved Strandvejen meget stærkt, hvorfor der maatte træffes Foranstaltninger til Sikring af denne, hvis ikke Strandvejen skulde skylles væk. Da Udvalget var klar over, at Havneingeniøren havde størst Fagkundskab paa dette Omraade, bad man ham om i Forbindelse med Stadsingeniøren at fremkomme med en Plan til Kystens Sikring og et Overslag herover. Havneingeniøren udarbejdede saa det foreliggende Forslag 1, som blev indsendt til Byraadet, der atter lod det gaa til Budgetudvalget, og dette henstillede at lade udarbejde et billigere Forslag. Stadsingeniøren udarbejdede saa Forslag 2, men det var ikke det, Udvalget havde tænkt sig, hvorfor man gav ham Direktiver til at udarbejde et tredje, nemlig det foreliggende Forslag 3. Forslag 1 var selvfølgelig det bedste, men muligvis kunde Forslag 3 gøre Fyldest, og der kunde ikke ske synderligt ved at gøre et Forsøg i den Retning, for hvis det ikke var tilstrækkeligt, vilde det anvendte Materiale kunne indgaa i det dyrere Forslag. Udvalget henstillede derfor til Byraadet at afgøre, hvilken Plan man skulde forsøge. Tillige havde man ment, at Havnen maaske

kunde deltage i Udgiften, idet Havets Angreb muligvis i nogen Maade var en Følge af de nye Havneanlæg. Havneudvalget vilde naturligvis ikke anerkende dette, men stillede sig ellers meget forstaaende overfor Tanken om et Tilskud, som det fremgik af medfølgende Skrivelse fra Havneudvalget. Selv om man nu forsøgte Forslag 3, og det saa senere blev nødvendigt at gaa til Forslag 1, vilde Havneudvalget forhaabentlig vedblivende indtage samme Stilling.

B o r g m e s t e r e n fandt det meget snedigt af Brolægningsudvalget at henvende sig til Havneingeniøren og bede ham udarbejde et Forslag, og Havneudvalget var straks klar over, at det vilde føre mere med sig. Det kunde dog bebrejdes Brolægningsudvalget, at man havde været for langsom med at sætte Høfder op ved Kysten, og de var heller ikke bleven holdt ordentlig vedlige, ellers kunde maaske Angrebet været undgaaet. Det foreliggende Forslag til 63,000 Kr. var sikkert godt, men hvis det samme kunde opnaas for 12,000 Kr., vilde det jo være at foretrække. Taleren havde ellers tænkt sig en endnu billigere Plan, hvorved Kysten tillige blev smukkere, men da disse Tanker ikke syntes at have vundet Tilslutning, vilde Taleren anbefale at vedtage Forslag 3. Havneudvalget kunde ikke erkende, at Havnen har nogen Skyld i Kalamiteten, men man havde ikke ønsket nogen Konflikt med Brolægningsudvalget, hvorfor man anmodede Byraadet om at indstille til Ministeriet, at Havnen faar Lov til at deltage i Udgiften i det Forhold, som var nævnt i Skrivelsen fra Havnen.

M. C. F a l k indrømmede, at der kunde have været flere og større Høfder, men Brolægningsudvalget havde jo ikke det samme Kendskab til

Vand og Vandets Kraft som Havneudvalget. Udvalget havde dog haft Opmærksomheden henvendt paa Høfderne og endogsaa for et Par Aar siden bygget Høfder, før de var bevilget paa Budgettet, og de havde vist ogsaa været holdt nogenlunde i Orden. Angaaende Borgmesterens Udtalelser om en anden Plan, saa havde Udvalget ikke noget imod at undersøge dette, men saavidt Taleren forstod, var Borgmesterens Tanker netop indeholdt i Forslag 3.

Forslag 3 vedtoges.

11. (J. Nr. 106—1927). Andragende om Tilskud til »K. F. U. M.«s Hjem for Arbejdsløse ved Havnen.

Budgetudvalget indstiller, at der for indeværende Aar bevilges 500 Kr.

Leonhard Hansen gjorde opmærksom paa, at Udgiften havde været 3000 Kr., og det var en Betingelse for at faa Støtte fra Staten, at Kommunen betaler $\frac{1}{3}$ deraf. Taleren vilde derfor anbefale at give et Tilskud paa 1000 Kr., for Foreningen gjorde vist et godt Arbejde for de Arbejdsløse ved Havnen.

Det vedtoges at yde 1000 Kr.

12. (J. Nr. 113—1927). Andragende fra Foreningen »Dansk Arbejde« om Udbetaling af et tidligere bevilget Tilskud paa 1000 Kr. til en Importvareopvisning.

Anbefalet af Budgetudvalget.

Borgmesteren oplyste, at Tilskudet blev bevilget i 1925, men de havde ikke haft Anvendelse for Beløbet før nu.

Bevilgedes.

13. (J. Nr. 110—1927). Andragende fra »Foreningen for Vanføre og Lemlæstede« om Anvisning paa et gratis Mødelokale.

Fra Udvalget for Bygninger og Inventar forelaa følgende Erklæring:

»Udvalget kan stille Raadhussalen til Foreningens Raadighed, og det foreslaas, at der af Foreningen ydes samme Betaling som af andre filantropiske Foreninger.«

J. P e r r e g a a r d meddelte, at Foreningen ønskede at holde et Møde om Maaneden og helst et Lokale i Stueetagen, men Udvalget havde ikke noget saadant. De Foreninger, der benyttede Raadhussalen, plejede at betale Lys og Rengøring, men der var fra forskellige Sider ytret Ønske om, at Foreningen faar Lokalet helt gratis, og det var maaske rimeligt, hvorfor Taleren kunde gaa med dertil.

Det vedtoges at tilbyde Foreningen Raadhus-salen gratis.

14. (J. Nr. 65—1927). **Andragende fra Ormslev Børnehjem om Tilskud.**

Det paa Budgettet opførte Beløb paa 200 Kr. bevilgedes.

15. (J. Nr. 11¹—1927). **Købekontrakt med Blikkenslager K. Petersen angaaende en Byggegrund ved Chr. Winthersvej.**

Godkendtes.
